

ADVIES

Tweede reeks ontwerpen van uitvoeringsbesluiten van de ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen

20 september 2018

Aanvrager	Minister Didier Gosuin
Aanvraag ontvangen op	13 juli 2018
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie-Werkgelegenheid-Fiscaliteit-Financiën
Aanvraag behandeld op	5 en 14 september 2018
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting van	20 september 2018

Vooraf

In een reeks van strategische documenten¹ heeft de Brusselse Regering de wil geuit om over te gaan tot een grondige hervorming van de steun ter bevordering van de economische expansie, teneinde de gewestelijke doelstelling van de steun voor de ontwikkeling van economische activiteiten, die voor het Gewest werkgelegenheid en toegevoegde waarde creëren, te versterken.

Deze hervorming streeft vijf doelstellingen na :

- Een vereenvoudiging van het bedrijfsleven, meer bepaald voor de micro- en kleine ondernemingen² ;
- Een heroriëntatie en versterking van de steun wat betreft de noden van de KMO tijdens hun volledige levenscyclus ;
- Een actualisering van de voorziening opdat deze ten dienste van toekomstgerichte economische projecten en sectoren zou staan ;
- Het creëren van synergiën en zorgen voor meer coherentie tussen het economisch, werkgelegenheids- en opleidingsbeleid ;
- De ondersteuning van de nieuwe economische modellen (circulaire economie, sociaal ondernemerschap en digitalisering).

Deze doelstellingen werden uiteengezet in de oriëntatienota van 31 maart 2017, « De KMO's centraal in de economische ontwikkeling van het Gewest ondersteunen : belangrijkste oriëntaties van de hervorming van de ordonnantie betreffende de steun ter bevordering van de economische expansie » genaamd, waarover **de Raad** tijdens zijn zitting van 18 mei 2017 een advies³ uitbracht.

Tijdens zijn zitting van 21 september 2017 heeft **de Raad** eveneens over het voorontwerp van ordonnantie een advies⁴ uitgebracht. Dit voorontwerp van ordonnantie is omgezet in een reeks ontwerpbesluiten, die het toepassingsveld van elk van de voorgestelde steunmaatregelen vastleggen.

Op 21 juni 2018 heeft **de Raad** zijn advies over de eerste reeks maatregelen⁵ uitgebracht⁶.

De tweede reeks maatregelen stemt overeen met de volgende negen ontwerpbesluiten :

---

¹ Gewestelijke Beleidsverklaring 2014-2019, Doelstelling 4 van de Strategie 2025, GPCE en SBA.

² De Raad wenst dat hun definitie deze is die in de Aanbeveling van de Europese Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen is opgenomen, zoals voorzien door het ontwerp van ordonnantie. [Hier](#) te raadplegen.

³ Oriëntatienota over de Hervorming inzake de steun aan de ondernemingen ter bevordering van de economische expansie, 18 mei 2017, A-2017-029-ESR. [Hier](#) te raadplegen.

⁴ Voorontwerp van ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen, 21 september 2017, A-2017-052-ESR. [Hier](#) te raadplegen.

⁵ Ontwerpbesluit houdende uitvoering van de ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen ; Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de steun voor de erkenning van competenties (toepassing van de ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen) ; Ontwerpbesluit betreffende de steun voor algemene investeringen (toepassing van de ordonnantie betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van de ondernemingen) ; Ontwerpbesluit betreffende de steun om te voldoen aan de normen in het kader van de uitvoering van de lage-emissiezone ; Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van de Zones van Economische Uitbouw in de Stad.

⁶ A-2018-046-ESR, advies [hier](#) te raadplegen.

- Ontwerpbesluit betreffende de aanwervingssteun in de Zones van Economische Uitbouw in de stad (ZEUS) ;
- Ontwerpbesluit betreffende steun voor preactiviteit ;
- Ontwerpbesluit betreffende de steun aan micro-, kleine en middelgrote ondernemingen voor de bezetting van plaatsen in de kinderopvang ;
- Ontwerpbesluit betreffende specifieke investeringen ;
- Ontwerpbesluit betreffende de steun voor externe opleiding ;
- Ontwerpbesluit betreffende de steun voor coworking ;
- Ontwerpbesluit betreffende de aanwervingssteun voor projecten van economische groei en circulaire economie ;
- Ontwerpbesluit betreffende de erkenning van ondernemingen die in het kader van steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen betrokken zijn in de circulaire economie ;
- Ontwerpbesluit betreffende de steun voor consultancy en voor e-commerce.

Advies

Algemene beschouwingen

Administratieve vereenvoudiging moet één van de hoofdbekommernissen van Brussel Economie en Werkgelegenheid (BEW) zijn. **De Raad** staat positief tegenover de nakende komst van een onlineplatform voor steunaanvraag. Hij vraagt dat dit platform op termijn zou kunnen worden uitgebreid naar de andere beschikbare steunmaatregelen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die niet van BEW afhangen. In dat kader vraagt **de Raad** dat BEW erop zou toezien om redelijke termijnen te behouden voor het verkrijgen van steunmaatregelen, die het bijkomend advies van hub.brussels vereisen.

Beschouwingen per ontwerpbesluit

1. Ontwerpbesluit betreffende de aanwervingssteun in de Zones van Economische Uitbouw in de stad (ZEUS)

Dit ontwerpbesluit beoogt de uitvoering van artikel 25 van de ordonnantie van 3 mei 2018. Het doel van deze nieuwe steun is om ondernemingen die in de ZEUS gevestigd zijn recht te geven op een premie voor de aanwerving van een werknemer die al minstens 6 maanden in de ZEUS gedomicilieerd is. Enkel voltijdse aanwervingen voor een minimumduur van 2 jaar geven recht op deze premie.

De premie zal de vorm aannemen van een forfaitair bedrag van 6.000 euro in het eerste jaar en 3.000 euro in het tweede jaar, voor maximum drie nieuwe aanwervingen per kalenderjaar.

Algemene beschouwingen

In zijn advies [A-2017-052-ESR](#) had **de Raad** vragen bij het feit dat minstens 30% van het personeel van de begunstigde onderneming zijn woonplaats in de zone heeft. Deze voorwaarde bestaat nog altijd.

Om de administratieve modaliteiten in overeenstemming te brengen met de realiteit van de kleine ondernemingen, en met het oog op een progressieve economische ondersteuning die ertoe aanzet om de tewerkstelling in de ZEUS te handhaven, stellen **de representatieve organisaties van de werkgevers, de middenstand en de social-profitsector** voor om de dynamiek van de aanwervingssteun als volgt in overweging te nemen :

- geldig voor een aanwerving in de ZEUS enkel onder COD en minstens halftijds.
- voor maximaal 9 aanvragen per onderneming
  - o eenzelfde werknemer kan slechts recht geven op één enkele aanvraag ;
  - o de aangeworven werknemer mag niet onder COD zijn tewerkgesteld tijdens de 12 maanden die de aanvraag voorafgaan (behalve ingeval van vervangingscontract).
- met een financiële steun van 9.000€ over 2 jaar
  - o naar verhouding toegekend ingeval van deeltijdse aanwerving, en definitief vastgesteld bij de oorspronkelijke aanvraag (nadien geen verhoging meer mogelijk) ;
  - o met progressieve schijven die zesmaandelijks worden uitgekeerd :
    - aan het eind van het 1ste semester : 1.000€
    - aan het eind van het 2de semester : 2.000€
    - aan het eind van het 3de semester : 3.000€
    - aan het eind van het 4de semester : 3.000€
- Wanneer het contract gedurende meer dan 60 al dan niet opeenvolgende dagen, over één semester wordt opgeschort, gaat de uitbetaling van de steun voor dit semester verloren. Dit geldt voor alle schorsingen die in de wet van 3 juli 1978 zijn voorzien (arbeidsongeschiktheid, verlof, tijdelijke werkloosheid, enz.), alsook de toegestane, gerechtvaardigde of ongerechtvaardigde afwezigheden.
- De vervanging van de werknemer gedurende de 2 jaar is enkel mogelijk in geval van overlijden, ontslag, verbreking in onderling akkoord, handeling gelijkwaardig met verbreking (zoals het verlaten van de functie) of beëindiging van het contract wegens overmacht (al dan niet medisch). De werknemer moet binnen 6 maanden na zijn laatste werkdag worden vervangen. Indien dit niet gebeurt, gaan de huidige en de daaropvolgende halfjaarlijkse steunschijven verloren.

Zoals voorgesteld in het ontwerpbesluit, vrezen **de representatieve organisaties van de werkgevers, de middenstand en de social-profitsector** dat de criteria inzake de voltijdse werknemers en contractuele duur en inzake tewerkstelling van 2 jaar (enkel *a posteriori* controleerbaar) voor veel kleine ondernemingen of starters een hoge drempel voor toegang tot de steun zullen vormen, en precies binnen bepaalde sectoren met zeer veel laaggeschoolde arbeidskrachten.

De representatieve organisaties van de werkgevers, de middenstand en de social-profitsector willen op zijn minst dat de minimale aanwervingsvoorwaarden in overeenstemming met de definitie van kwaliteitsvolle tewerkstelling zouden worden gebracht, zoals verduidelijkt in het kader van de steunmaatregelen voor tewerkstelling van de doelgroepen : minstens halftijdse aanwerving, en onder COD of CBD van 6 maanden of meer.

De representatieve werknemersorganisaties kunnen zich niet bij het standpunt van de werkgeversbank aansluiten. Ze vinden de duur van 2 jaar immers een minimum en geven de voorkeur aan voltijdse banen.

De Raad vraagt een budgettaire monitoring en een evaluatie aan het eind van de tewerkstelling.

Specifieke beschouwingen

Artikel 2

Om voordeeleffecten en frauduleuze domiciliëringen te voorkomen, vraagt **de Raad** om een strenge controle in te stellen (wijkagent, toegang tot het rijksregister).

Artikel 5

Indien de begunstigde, na de indiening van de aanwervingssteunaanvraag, de aangeworven persoon dient te vervangen, beschikt hij over een termijn van 6 maanden vanaf het vertrek van de werknemer om een andere persoon aan te werven die ook al minstens 6 maanden in de ZEUS is gedomicilieerd.

In zijn advies [A-2017-052-ESR](#) drukte **de Raad** de wens uit dat de aanwervingsclausule van 30% zich ertoe zou beperken om het aantal personeelsleden te tellen die in de zone wonen op het ogenblik dat de steun wordt toegekend. Ingeval van verhuizing van een werknemer buiten de in aanmerking komende zone, zal de steun dan niet moeten worden terugbetaald.

De Raad heeft vragen bij de gevallen waarin een wijziging van het uurstelsel wordt overwogen. **De Raad** is verheugd over het feit dat zijn voorstel voor een *ex-ante* evaluatie is weerhouden, zodat ondernemingen bij het vertrek van hun werknemers niet worden benadeeld.

Artikel 9

De Raad verzoekt het bestuur om een bijgewerkte lijst met alle in te vullen de minimis-steun op te stellen, die de ondernemingen samen met het aanvraagformulier ter hand wordt gesteld.

2. Ontwerpbesluit betreffende steun voor preactiviteit

Dit ontwerpbesluit beoogt de uitvoering van artikelen 3 en 4 van de ordonnantie van 3 mei 2018.

De steun voor preactiviteit zal worden vervangen door preactiviteitsbeurzen waarmee verschillende soorten uitgaven kunnen worden gedekt die verband houden met het oprichten of overnemen van ondernemingen. Deze beurzen zullen echter enkel toegankelijk zijn voor kandidaten die op grond van veeleisende criteria zijn geselecteerd.

Er worden drie soorten tegemoetkomingen gecreëerd :

- Steun voor de uitwerking van een project om een onderneming op te richten met een maximaal bedrag van 3.000 euro ;

- Steun voor de verfijning van een uitgewerkt project om een onderneming op te richten met een maximaal bedrag van 15.000 euro ;
- Steun voor een project om een onderneming over te nemen met een maximaal bedrag van 15.000 euro.

Brussel Economie en Werkgelegenheid zal hub.brussels om advies vragen over de projecten die administratief in aanmerking komen voor wat de relevantie en de kwaliteit ervan betreft.

Specifieke beschouwingen

De Raad staat positief tegenover het feit dat de toegang tot de steun aan een verplichte begeleiding door een aangewezen instantie wordt gekoppeld⁷.

De Raad heeft vragen bij de definitie van de in aanmerking komende uitgaven, waarin bepaalde soorten uitgaven, zoals crowdfunding en communicatiecampagnes op de sociale netwerken niet zijn vervat.

Ontvankelijkheidsvoorwaarden

De Raad beschouwt de voorwaarde om « nooit zelfstandig te zijn geweest » als beperkend. Hij beveelt aan om deze te schrappen door waarschuwingen in te voeren om fraudes te voorkomen. Daarnaast stelt **de Raad** voor om zich voor een bijkomend advies inzake de boekhoudkundige en financiële aspecten op de deskundigheid van de GIMB te verlaten.

Steun voor bedrijfsovername

De Raad stelt voor om artikel 7, lid 1 en artikel 10, lid 1 zodanig te herformuleren dat de criteria niet uitsluiten en geen gunningscriteria maar evaluatiecriteria zijn. Zoals bijvoorbeeld het criterium met betrekking tot beroepservaring.

Wat de in aanmerking komende uitgaven betreft, stelt **de Raad** ook voor om de opleiding van de overnemer, evenals consultancy van juridische, financiële of strategische aard toe te voegen.

3. Ontwerpbesluit betreffende de steun aan micro-, klein en middelgrote ondernemingen voor de bezetting van plaatsen in de kinderopvang

Dit ontwerpbesluit beoogt de uitvoering van artikel 17 van de nieuwe ordonnantie. Deze steun is uitsluitend voor micro-, kleine en middelgrote ondernemingen bestemd.

Om elk misbruik te voorkomen zal de nieuwe steun enkel uitbetaald worden als de plaats effectief wordt bezet door een kind van minder dan drie jaar van een personeelslid van de onderneming. De steun wordt daarentegen wel verhoogd tot 4.000 euro per plaats in de kinderopvang, in plaats van momenteel 3.000 euro.

Het aantal gesubsidieerde plaatsen wordt per kalenderjaar beperkt tot 3 voor micro-ondernemingen, 6 voor kleine ondernemingen en 10 voor middelgrote ondernemingen.

---

⁷ Advies A-2017-029-ESR

Specifieke beschouwingen

De Raad vindt dat het mechanisme vrij onduidelijk is en daarom averechtse effecten met zich zou kunnen meebrengen (bijvoorbeeld ingeval de werknemer zijn werk verliest, het behoud van een gereserveerde plaats die niet door een kind is bezet en de verplichting voor de crèche om opnieuw een plaats te creëren om haar overeenkomst met de onderneming na te komen). Onder deze omstandigheden is het voor **de Raad** moeilijk om een positief advies uit te brengen.

4. Ontwerpbesluit betreffende specifieke investeringen

Dit ontwerpbesluit beoogt de uitvoering van artikelen 9 en 12 van de nieuwe ordonnantie.

Een deel van de huidige steun voor specifieke investeringen wordt opgenomen in de toekomstige steun voor algemene investeringen. Vier *ad-hoc* tegemoetkomingen worden behouden :

- Steun voor investeringen om aan normen te voldoen ;
- Steun voor investeringen voor beveiliging ;
- Steun voor stedelijke integratie ;
- Steun voor verfraaiing van ondernemingen die openbare werken ondergaan.

Specifieke beschouwingen

Hoofdstuk 5 : Steun voor stedelijke integratie

In zijn advies van 18 mei 2017⁸ heeft **de Raad** herinnerd aan het aanzienlijk aantal steunaanvragen van stedenbouwkundige aard waarvan het oogmerk niet noodzakelijk ecologisch is, zoals investeringen om de bereikbaarheid van de handelszaak te verbeteren of om de geluidsoverlast van de onderneming te verminderen.

Hoofdstuk 6 : Steun voor verfraaiing van ondernemingen die openbare werken ondergaan

Deze nieuwe steun zal handelaars ondersteunen die bouwplaatsen op de openbare weg ondergaan, opdat ze deze periode zouden kunnen aangrijpen om in hun handelszaak te herinvesteren.

Aldus wenst **de Raad** een complementariteit met de ordonnantie betreffende de bouwplaatsen op de openbare weg van 3 mei 2018.

Hij wenst dat het beginsel van de hypercoördinatie in het besluit zou worden opgenomen, opdat ondernemingen hun verfraaiingswerken op hetzelfde ogenblik van het begin van deze bouwplaatsen op de openbare weg zouden kunnen aanvangen. Het besluit zou de procedure inzake codering en informatie naar ondernemingen toe in het Osiris-programma moeten vermelden.

Voor **de Raad** is het van belang dat handelaars waarop de forfaitaire schadevergoeding betrekking zou kunnen hebben, zo spoedig mogelijk op de hoogte zouden worden gebracht van deze mogelijkheid die zij hebben om van een schadevergoeding te kunnen genieten, evenals van de procedure die zij moeten volgen om een aanvraagdossier in te dienen. Voor **de Raad** is het niet nodig om te wachten tot de bouwplaats al is begonnen om te communiceren en om informatie te

---

⁸ [A-2017-029-ESR](#)

verspreiden. Het doel is om ervoor te zorgen dat de handelaar van het akkoord inzake de toekenning van de steun kan genieten op het ogenblik dat hij deze het meest nodig heeft, d.w.z. vóór aanvang van de werken.

Voor **de Raad** is het immers, bij het lezen van artikel 85 van de ordonnantie « bouwplaatsen op de openbare weg », de uitvoeringsvergunning of de wijzigingsvergunning die verduidelijkt of de bouwplaats al dan niet onder het niveau 2 valt. Bijgevolg zouden handelaars, die zich in of langsheen het bouwterrein bevinden, vóór de aanvang van de uitvoering van de bouwplaats indien de werf is op het niveau 2 is ingedeeld, ervan op de hoogte moeten worden gebracht dat er binnenkort een bouwplaats van start zal gaan en dat zij in dit kader in aanmerking komen om van een forfaitaire schadevergoeding te kunnen genieten.

5. Ontwerpbesluit betreffende de steun voor externe opleiding

Dit ontwerpbesluit beoogt de uitvoering van artikel 15 van de nieuwe ordonnantie.

Deze steun kan worden verkregen voor alle externe opleidingen die tot doel hebben de werking of de competitiviteit van de begunstigde te verbeteren en die van dringende of uitzonderlijke aard zijn.

Verschillende types van begunstigden genieten een verhoging van 10% (starters, sociale ondernemingen, ondernemingen betrokken bij de circulaire economie, prioritaire sectoren).

Specifieke beschouwingen

De Raad is verheugd over de versterking van deze steun, die het aantal in aanmerking komende opleidingen verruimt en de maximale terugbetaalde bedragen verhoogt. Dit is een maatregel die aansluit op de wens van de Regering om de Brusselaars beter te kwalificeren.

Artikel 2

De Raad wil er zeer zeker van zijn dat zelfstandigen nog steeds toegang hebben tot deze steun voor hun eigen opleiding.

Artikel 4

De Raad heeft vragen bij de invoering van een maximale opleidingstermijn van 6 maanden.

Artikel 6

De Raad vraagt zich af of de erkende opleidingsinstellingen ook in het begrip van opleider zijn vervat. Wat het zesde punt betreft, zou **de Raad** zich ervan willen vergewissen dat wel degelijk de opleider wordt beoogd, en niet de instelling die de opleiding verstrekt. In het tegengestelde geval zou dit nadelige gevolgen voor de huidige praktijken kunnen hebben, met name in bepaalde sectoren waarin de opleidingsinstellingen door de sectorale fondsen moeten zijn erkend.

6. Ontwerpbesluit betreffende de steun voor coworking

Dit ontwerpbesluit beoogt de uitvoering van artikel 16 van de nieuwe ordonnantie.

Het gaat om een nieuwe soort steun die bestaat uit de toewijzing van een bedrag van 450 euro, dat in een door de Minister erkende coworkingslocatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan worden gebruikt. Deze steun zal een compensatie vormen voor het afsluiten van een huurovereenkomst/gebruiksovereenkomst voor minimum 2 maanden voltijds of 3 maanden halftijds met een erkende locatie.

Het ontwerpbesluit bevat een aantal erkenningsvoorwaarden voor de coworkingslocaties om de kwaliteit van de locatie te waarborgen. Tevens wordt de nadruk gelegd op het creëren van een gemeenschap en op het geven van opleiding, met de verplichting om minstens acht evenementen per jaar aan te bieden.

Specifieke beschouwingen

Artikel 5

De Raad verbaast zich erover dat de erkenning van de coworkingslocaties afhankelijk wordt gesteld van de terbeschikkingstelling van locaties aan hub.brussels.

7. Ontwerpbesluit betreffende de aanwervingssteun voor projecten van economische groei en circulaire economie

Dit ontwerpbesluit beoogt de uitvoering van artikelen 18 tot 20 van de nieuwe ordonnantie.

De aanwervingssteun bestaat uit een forfaitaire subsidie voor één of twee jaar van 20.000 euro in het eerste jaar en 15.000 euro in het tweede jaar voor een aanwerving voor een voltijdse betrekking van onbepaalde duur.

Er worden twee soorten steun in het leven geroepen :

- Aanwervingssteun voor een economischegroeiproject ;
- Aanwervingssteun voor een circulaire-economieproject.

De aanwervingssteun voor een economischegroeiproject is ontwikkeld in lijn met het groeipakket dat hub.brussels in het laatste trimester 2018 zal lanceren op basis van de beginselen die in de Small Business Act zijn vastgelegd. Het agentschap zal een vrijblijvend advies aangaande de relevantie en de kwaliteit van het in aanmerking komende project geven. Dezelfde logica wordt voor de aanwervingssteun voor een project van de circulaire economie gehanteerd.

Specifieke beschouwingen

Artikel 4

De Raad verheugt zich erover dat de criteria voor toegang tot deze steun gelijkaardig zijn aan deze die toegang verlenen tot de Growth Business Pass.

De representatieve middenstandsorganisaties vragen zich echter af hoeveel dossiers er per jaar zullen worden verwacht. Ze vrezen dat de aanwervingssteun al te gesegmenteerd en aan teveel voorwaarden onderworpen zal zijn, en *in fine* slechts enkele gevallen zal betreffen. De aanwerving in groei-KMO's, met inbegrip van deze waarvan de omzet minder spectaculair toeneemt dan wat er in het ontwerpbesluit is voorzien, verdient een structurele economische ondersteuning met een ambitieuzer toepassingsgebied. Het hier voorgestelde steunschema zou voor de kleine ondernemingen aan duidelijkheid en zichtbaarheid kunnen ontbreken en het nicheverschijnsel van premiejagers in de hand kunnen werken.

Artikel 16

De Raad vraagt om uitdrukkelijk te stellen dat de werknemer voor onbepaalde duur moet worden aangenomen.

8. Ontwerpbesluit betreffende de erkenning van ondernemingen die in het kader van steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen betrokken zijn in de circulaire economie

Dit ontwerpbesluit voert artikel 30 van de nieuwe ordonnantie uit, dat een verhoging van de steun met 10% voorziet indien de ondernemingen actief is de circulaire economie. Deze voorziening zal eveneens door een ministerieel besluit worden vervolledigd.

Het ontwerpbesluit omschrijft de evaluatiecriteria die worden gehanteerd om het circulaire karakter van de onderneming te definiëren. Ze stoelen op :

- A. Vijf goede praktijken :
  - Verpakkingsafval beperken ;
  - Ecologisch ontwerp ;
  - Duurzame grondstoffen voor de bevoorrading ;
  - Lokale handel ;
  - « Cradle to cradle »-producten.
- B. Vijf zakelijke modellen :
  - Hergebruik van materiaal ;
  - Uitbreiding van de productgarantie ;
  - Verlenging van de levensduur van producten ;
  - Product-dienstcombinatie ;
  - Deelplatform.
- C. De materialenstroom : beloning van ondernemingen die zorgen voor de traceerbaarheid van hun materialenstroom.

Elk criterium geeft recht op punten, die in een ministerieel besluit zullen worden bepaald.

Specifieke beschouwingen

De Raad benadrukt op een positieve wijze deze vernieuwende benadering van het Gewest om de circulaire economie te definiëren en wenst dat deze zou worden geëvalueerd om ze eventueel in de toekomst bij te sturen.

De Raad vreest dat de toepassing van de criteria voor de ondernemingen vrij onduidelijk zal zijn en moeilijk ten uitvoer zal kunnen worden gelegd. Dit zal vanwege het Bestuur heel wat communicatie naar de ondernemingen toe vergen, om ervoor te zorgen dat deze steun ook wordt gebruikt.

9. Ontwerpbesluit betreffende de steun voor consultancy en voor e-commerce

Dit ontwerpbesluit beoogt de uitvoering van artikelen 13 en 14 van de nieuwe ordonnantie.

Wat de consultancysteun in de toekomst betreft, zal de voorziening een budgettair grensbedrag per KMO en per jaar omvatten (maximum 10.000 euro per jaar), zal deze gebaseerd zijn op een basissubsidiepercentage van 40% en een maximumpercentage van 60% (met 4 mogelijkheden tot verhogingen met 10% voor starters, sociale ondernemingen, erkende circulaire economiebedrijven en voor de prioritaire sectoren). Bovendien zal deze voorziening op een lijst van toelaatbare consultancy-opdrachten gebaseerd zijn.

De steun inzake e-commerce is dan weer een nieuwigheid. Deze bevat drie subsidieerbare opdrachten :

- De ontwikkeling van een website of e-commerceplatform ;
- Advies voor de opstart, de positionering of de herpositionering van de onlineverkoop ;
- Audit- en optimalisatieopdrachten in verband met de website of het e-commerceplatform.

Deze steun sluit eveneens e-commercesites in die internationaal willen doorbreken.

Specifieke beschouwingen

Artikel 4

Dit artikel geeft een volledige opsomming van de in aanmerking komende consultancy-opdrachten. **De Raad** wil dat bepaalde opdrachten uitdrukkelijk zouden worden uitgesloten om misbruiken te voorkomen (voorbeeld : juridisch onderzoek om personeel te ontslaan).

De twaalfde in aanmerking komende consultancy-opdracht heeft betrekking op de overgang naar de circulaire economie. **De Raad** is van mening dat de circulaire economie wordt opgevat als een ondersteuning van de verkleining van de ecologische voetafdruk in het algemeen, en niet alleen in termen van afvalstoffen, wat volgens hem te beperkend is.

*
*   *